

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Consiliului de instituire, pentru perioada 2014-2020, a programului „Europa pentru cetățeni”

COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP)

(2012/C 299/22)

Raportor: **dl Andris GOBIŅŠ**

La 19 martie 2012, în conformitate cu articolul 304 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

Propunerea de regulament al Consiliului de instituire, pentru perioada 2014-2020, a programului „Europa pentru cetățeni”

COM(2011) 884 final – 2011/0436 (APP).

Secțiunea pentru ocuparea forței de muncă, afaceri sociale și cetățenie, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a elaborat avizul la 27 iunie 2012.

În cea de-a 482-a sesiune plenară, care a avut loc la 11 și 12 iulie 2012 (ședința din 11 iulie), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu 140 de voturi pentru, 1 vot împotriva și 5 abțineri.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul Economic și Social European (CESE) sprijină ferm continuarea programului „Europa pentru cetățeni”, precum și caracteristicile fundamentale ale acestuia: încurajarea și susținerea participării active a cetățenilor europeni la viața politică și publică, solidaritatea și colaborarea reciprocă, bazate pe valori comune și pe identitatea europeană.

1.2 Cetățenia activă cuprinde participarea cetățenilor, a grupurilor de cetățeni și a organizațiilor societății civile, în special a partenerilor sociali, la procesul de elaborare a politicilor (dialog pe verticală între societatea civilă și administrațiile publice), precum și interconectarea și cooperarea acestora (dialog pe orizontală). CESE salută faptul că propunerea analizată aici prevede susținerea acestor două aspecte, însă este necesară stabilirea mai precisă a modalităților de dialog pe orizontală.

1.3 CESE susține propunerea Comisiei Europene, în linii mari, dar pledează pentru o participare în mai mare măsură a Parlamentului European, a Comitetului Economic și Social European, a Comitetului Regiunilor și a partenerilor din cadrul dialogului structural la elaborarea, controlul și evaluarea programului. Prezentul aviz include recomandări și modificări concrete, care vor permite îmbunătățirea programului, apropiindu-l și mai mult de cetățeni și adaptându-l nevoilor acestora.

1.4 După cum recunoaște și Comisia Europeană, în prezent instituțiile Uniunii Europene se confruntă cu grave probleme de legitimitate. Nivelul de încredere scăzut al cetățenilor, apatia și lipsa de participare la procesul decizional subminează fundamental idealul european și afectează calitatea deciziilor și

dezvoltarea pe termen lung a Uniunii⁽¹⁾. Această situație afectează administrația publică de la toate nivelurile, local, național, transnațional și european. Bugetul propus, de care dispune programul pentru realizarea activităților necesare, este insuficient, astfel că este necesar să se depună toate eforturile pentru sporirea acestei finanțări.

1.5 Programul „Europa pentru cetățeni” trebuie să respecte normele democratice înscrise în Tratatul de la Lisabona și să promoveze punerea lor în aplicare în Europa, în special în ceea ce privește mecanismele de participare și de transparență vizate de articolele 10 și 11 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). Programul însă nu va putea fi pe deplin operațional decât dacă instituțiile UE își îndeplinesc obligațiile pentru punerea în aplicare a articolelor sus-menționate, printre altele, prin elaborarea de cărți verzi. De asemenea, programul nu se poate substitui nicidecum angajamentelor asumate de diferitele direcții generale ale Comisiei Europene cu privire la resursele proprii și nici nu le poate servi acestora la sprijinirea, în mai mare măsură decât până în prezent, în domeniul lor de acțiune, a participării cetățenilor, a dialogului și a parteneriatelor în cadrul cărora au loc acestea.

1.6 De asemenea, CESE este la curent cu temerile exprimate de numeroase organizații ale societății civile cu privire la riscul ca programele de lucru anuale să restrângă prea mult spațiul acordat temelor de durată ale acestui program sau chiar să le lase deoparte ori să excludă posibilitatea ca cetățenii să își stabilească propriile priorități. Comitetul împărtășește aceste preocupări.

1.7 Dimensiunea dedicată memoriei istorice trebuie să promoveze identitatea comună și valorile. CESE salută extensia propusă, care include în cadrul programului și comemorarea victimelor regimului nazist și ale regimului comunist totalitar,

⁽¹⁾ JO C 181, 21.6.2012, p. 137-142.

inclusiv după 1953, precum și importanța rolului jucat de societate în reunificarea unei Europe mult timp divizate.

1.8 CESE subliniază necesitatea de a susține o participare cetățenească durabilă, substanțială și cât mai structurată, la toate nivelurile și în toate etapele procesului decizional.

În acest scop, pe lângă sugestiile de mai sus, CESE formulează următoarele propuneri:

— Trebuie să se acorde prioritate subvențiilor pentru susținerea schimbărilor structurale, a participării și exploatarei memoriei instituționale și să se ia măsurile necesare astfel încât să nu apară vreo discontinuitate între perioada bugetară actuală a programului și cea care urmează. La nevoie, va trebui stabilită o perioadă de tranziție pentru garantarea îndeplinirii obiectivelor în acest interval.

— Principalele criterii de selecție ale programului trebuie să se bazeze pe dimensiunea europeană și pe participarea cetățenilor la chestiunile legate de Uniunea Europeană, și nu pe punerea în aplicare la nivel european. De asemenea, se poate prevedea o posibilitate de acordare a unor subvenții pentru participarea nivelului național la procesul decizional al UE.

— Se recomandă asocierea unor reprezentanți ai CESE, ai Comitetului Regiunilor, precum și a partenerilor din cadrul dialogului structurat la grupul de coordonare a programului și, totodată, simplificarea gestionării proiectelor, în special a sistemului de evaluare, cu menținerea controlului necesar.

— Trebuie recunoscute activitățile de voluntariat drept formă de cofinanțare. În plus, trebuie prevăzute fie acordarea unui sprijin special, fie o categorie distinctă de proiecte de mică amploare, pentru statele membre în care situația este deosebit de nefavorabilă în domeniile legate de obiectivul programului privind activitatea organizațiilor societății civile sau în care rata de participare este scăzută.

— În cazul în care candidatul care propune un proiect este o administrație publică, o agenție sau oricare altă instanță a cărei finanțare se face în cea mai mare parte pe baza impozitelor, cotizațiilor sau unor surse similare, trebuie prevăzut un parteneriat obligatoriu cu cel puțin o organizație a societății civile. Trebuie încurajată în special cooperarea Est-Vest, fie prin înfrățirile dintre orașe, fie prin alte proiecte.

2. Observații generale – conținutul programului

2.1 Programul „Europa pentru cetățeni” trebuie să contribuie la transpunerea pe teren a normelor democratice înscrise în Tratatul de la Lisabona, în special a articolelor 10 și 11 TUE.

Inițiativa cetățenească europeană nu este decât una dintre posibilitățile de participare prevăzute de tratat, care va fi urmată rapid de altele. De asemenea, acest program va da roade dacă UE își asumă în mai mare măsură imperativele politice enunțate în detaliu în alte avize ale CESE, în special cel al elaborării, absolut necesare, a unor cărți verzi privind participarea cetățenească.

2.2 În prezent, singurul temei juridic al propunerii la care se face referire în mod explicit este articolul 352 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) ⁽²⁾. CESE solicită să se specifice articolele din textele fundamentale în care sunt vizate obiectivele pe care trebuie să le atingă programul. Ar trebui evidențiate în special articolele 10 și 11 din TUE, precum și articolul 15 din TFUE ⁽³⁾. În plus, în expunerea de motive se evocă articolul 39 din Carta drepturilor fundamentale, care prevede dreptul de a alege și de a se prezenta la alegerile pentru Parlamentul European, însă nu se face referire la alte articole relevante din această carte, precum articolul 11 (libertatea de exprimare și de informare), articolul 12 (libertatea de întrunire și de asociere), articolul 41 (dreptul la bună administrare) și articolele 20-26, care prevăd egalitatea de drepturi ale persoanelor și diferitelor grupuri sociale și protecția acestor drepturi ⁽⁴⁾. Cu toate acestea, trebuie precizat faptul că programul nu poate fi nici unicul, nici principalul instrument de realizare a obiectivelor sus-menționate.

2.3 CESE subliniază că participarea și cetățenia activă constituie o valoare universală și indivizibilă și că toate nivelurile administrației publice (local, național și european) sunt interconectate. Numeroase decizii privind Uniunea Europeană au repercusiuni la nivel local și național. De asemenea, aceste niveluri promovează deciziile UE și contribuie la elaborarea acestora. Programul trebuie să reflecte această realitate și trebuie să fie găsite resursele necesare în acest scop, păstrându-se ca prioritate dimensiunea europeană, indiferent de nivelul la care activează promotorul proiectului (național sau european). Astfel de acțiuni trebuie, de asemenea, să poată fi realizate fără parteneri transnaționali. Este de dorit să fie susținuți, de asemenea, prin intermediul unei creșteri a finanțării, promotorii de proiecte de participare la procesul decizional al UE, care activează la nivel local.

2.4 Comitetul observă că activitățile organizațiilor societății civile capătă o importanță specială în vremuri de criză și că deseori aceasta, ca de altfel și lipsa de resurse disponibile, le-a afectat foarte serios. De aceea, subvențiile administrative pe termen lung ocupă un loc foarte important în cadrul programului, la fel ca și susținerea dialogului structurat și a organizațiilor denumite „câini de pază” și participarea la soluționarea problemelor europene de actualitate. Programul trebuie să susțină în special acțiunile, cunoștințele acumulate și rezultatele obținute în anii europeni 2011-2013, precum și recomandările societății civile, printre altele, cele ale partenerilor sociali.

⁽²⁾ COM(2011) 884 final.

⁽³⁾ JO C 83, 30.3.2010.

⁽⁴⁾ JO C 83, 30.3.2010.

2.5 Cetățenia activă și participarea cetățenească sunt legate în mod logic de activitățile care încurajează schimbul de informații și de idei, precum și reflecția asupra unei identități comune, asupra valorilor și istoriei. CESE salută extensia propusă în cadrul programului pentru dimensiunea dedicată memoriei istorice, astfel încât acesta să includă și comemorarea victimelor regimului nazist și ale regimului comunist totalitar, inclusiv după 1953. Este necesară, de asemenea, sprijinirea unei dezbateri publice care să promoveze pe viitor cunoașterea și învățarea completă a istoriei Europei, subliniind importanța societății în reunificarea unei Europe mult timp divizate. Trebuie să se acorde o atenție specială conștiinței istorice a tinerilor, care stă la temelia destinului, libertății și prosperității comune a UE.

2.6 CESE subliniază necesitatea de a asocia pe scară mai largă cetățenii, nu numai funcționarii și agenții din cadrul instituțiilor, la proiecte și activități dezvoltate în cadrul programului „Europa pentru cetățeni”, în special la înfrățirea orașelor. În cazul în care candidatul care propune un proiect este o administrație publică, o agenție sau oricare altă instanță a cărei finanțare se face în cea mai mare parte pe bază de impozite, cotizații sau surse similare, trebuie prevăzut un parteneriat obligatoriu cu cel puțin o organizație a societății civile. Trebuie prevăzută acordarea unui sprijin special dezvoltării de noi parteneriate, în special parteneriatul Est-Vest.

3. Observații specifice

Coordonarea programului „Europa pentru cetățeni” cu alte programe

3.1 CESE salută modificările aduse propunerii inițiale, care prevăd o mai bună cooperare și coordonare între „Europa pentru cetățeni” și alte programe, în special programele privind vecinătatea. În temeiul articolului 11 din propunere și în vederea realizării obiectivelor Strategiei Europa 2020, este totodată necesară o mai bună coordonare cu Interreg și cu programele privind mass-media și tineretul.

3.2 CESE preconizează furnizarea fără întârziere, într-un mod coordonat, a informațiilor privind programul „Europa pentru cetățeni” și alte programe ale UE, pentru ca fiecare cetățean să poată să ia cunoștință, dintr-un singur loc, despre toate posibilitățile care i se oferă. Conform unei consultări publice⁽⁵⁾ organizate de Comisie, nu sunt cunoscute întotdeauna foarte clar nici tipul de activități care sunt susținute în principal, nici programul la care ar trebui să se recurgă. Trebuie să se acorde o atenție specială tineretului.

3.3 După cum a făcut-o deja într-un aviz anterior, Comitetul solicită îmbunătățirea semnificativă a coordonării, de exemplu prin crearea unei unități interinstituționale permanente pe teme de cetățenie activă și participare, care să cuprindă reprezentanți ai diferitelor direcții generale ale Comisiei Europene și ai altor instituții ale UE⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Rezultatele consultării online organizate de Comisia Europeană (2010-2011).

⁽⁶⁾ JO C 28, 3.2.2006, p. 29-34.

Aspecte financiare

3.4 Finanțarea programului este absolut insuficientă. Ținând cont de faptul că, în situația actuală de criză, majorarea bugetului programului „Europa pentru cetățeni” reprezintă o provocare financiară și politică, CESE subliniază importanța esențială a acestui program și constată că, în principiu, pachetul său financiar ar trebui multiplicat de câteva ori, acesta fiind în prezent inadecvat pentru a obține rezultate concrete la nivelul Europei⁽⁷⁾ și provocând dezamăgire chiar și în rândul eventualilor autori de proiecte. Valoarea actuală a bugetului alocat poate ridica întrebări cu privire la importanța care se acordă participării societății la procesul decizional și la capacitatea decidenților de a-și respecta angajamentele în ceea ce privește punerea în aplicare a Tratatului de la Lisabona.

3.5 Comitetul solicită o reflecție asupra modului de acordare, pentru programul „Europa pentru cetățeni”, a unor resurse suplimentare, care provin în principal din cele care nu au fost utilizate pe parcursul perioadei de programare în cadrul altor programe.

3.6 Pentru a garanta o participare largă și incluzivă la program și pentru a nu discrimina organizațiile mici sau pe cele care dispun de resurse financiare reduse, precum și pentru a îmbunătăți eficiența și vizibilitatea acestui program în Europa, CESE preconizează să se susțină și micile proiecte care au o dimensiune europeană. În raport cu programul actual, sunt necesare, în special pentru organizațiile societății civile, scăderea pragului minim al bugetului acestora și a volumului cofinanțării, creșterea prefinanțării, eliminarea obligației de a colabora cu un partener străin, precum și reducerea cheltuielilor administrative, menținându-se controlul necesar acolo unde se impune. În perioada următoare a programului, trebuie ca organizațiile cetățenilor și ale societății civile să aibă posibilitatea de a depune cereri de subvenții mai mici, astfel încât să nu trebuiască să investească ele însele mai multe zeci de mii de euro în cofinanțare. Suma medie pe proiect prevăzută în prezent, de 80 000 EUR, stârnește neliniște. În timpul planificării programului, trebuie evaluate atent și eliminate, de asemenea, celelalte aspecte din cauza cărora dispozițiile programului ar putea să discrimineze anumiți promotori de proiecte sau anumite grupuri-țintă.

3.7 CESE invită Comisia Europeană să reflecteze cu privire la modul de acordare a unei susțineri specifice sau de formare a unei categorii distincte, pentru proiectele de mai mică amploare din statele membre în care activitatea organizațiilor societății civile în domeniile legate de obiectivul programului este deosebit de defavorizată sau în care nivelul de participare este scăzut.

3.8 Pe parcursul noii perioade de programare va trebui găsit mijlocul de a se calcula activitățile de voluntariat drept contribuție la cofinanțare⁽⁸⁾.

⁽⁷⁾ A se vedea nota de subsol nr. 6.

⁽⁸⁾ JO C 325, 30.12.2006, p. 46-52.

3.9 Intensificarea acțiunilor și consolidarea valorilor cetățenești în rândurile noii generații de cetățeni europeni constituie o provocare și o îndatorire hotărâtoare pentru viitorul UE. Printre altele, CESE invită Comisia Europeană să studieze posibilitatea de a include în mai mare măsură în programul „Europa pentru cetățeni” proiectele tinerilor care nu sunt derulate în cadrul programului „Erasmus pentru toți”, în special proiectele elaborate în cadrul inițiativei „Tineret”. Proiectele care vizează promovarea responsabilității sociale a întreprinderilor ar putea constitui, de asemenea, un nou element tematic.

Gestionarea și administrarea programului

3.10 Este de dorit o administrare descentralizată a programului, în special pentru micile proiecte menționate la punctul 3.6. În prezent, Comisia s-a angajat deja să asocieze reprezentanțele Comisiei din statele membre cât mai mult cu putință în promovarea programului respectiv⁽⁹⁾, însă trebuie examinate posibilitățile de a dezvolta apelul la reprezentanțe sau la alte structuri, de la nivel național, încredințându-le administrarea diferitelor componente ale programului. Informarea publicului și administrarea programului sunt activități complementare. O altă soluție constă în a prevedea posibilitatea de a implementa mai multe proiecte de mică anvergură prin recurgerea la subvenții globale.

3.11 Administrarea programului trebuie să fie complet deschisă și transparentă. CESE felicită Comisia Europeană pentru consultațiile pe care le desfășoară deja în cadrul programului. Totuși, ținând cont de natura aparte a programului, trebuie prevăzută posibilitatea de a asocia la lucrările comitetului de gestionare a programului reprezentanți ai Comitetului Regiunilor, ai CESE și parteneri din cadrul dialogului structurat, acordându-le statut de expert, de membru cu drepturi depline, de observator, observator activ sau un statut similar ori înființând un grup de lucru interinstituțional, formal sau informal, dedicat elaborării programului anual. Astfel de dispoziții vor permite punerea în aplicare a ideii de parteneriat și schimbul eficient de informații de la un stadiu timpuriu al procesului decizional. În plus, este necesar ca acești reprezentanți să fie strâns asociați în toate etapele evaluării programului și ale dezvoltării sale ulterioare⁽¹⁰⁾.

3.12 Trebuie eliminate riscurile relevate de societatea civilă în ceea ce privește prioritățile anuale ale programului de lucru, acțiunile pe termen scurt sau inițiativele punctuale, care nu pot nici să ignore, nici să reducă în mod unilateral obiectivele fundamentale ale programului. Trebuie lăsată societății civile posibilitatea de a alege ea însăși teme relevante pentru proiectele sale, în concordanță cu aceste obiective.

3.13 CESE insistă asupra implementării unui sistem de evaluare a proiectelor în două etape. Numărul de solicitări refuzate din cauza unei finanțări insuficiente este impresionant. În prezent, doar un proiect din douăzeci, aproximativ, beneficiază de susținere pe baza diferitelor componente ale programului. Nu trebuie ca acesta să determine o risipă a resurselor în cadrul organizațiilor solicitante, ceea ce ar fi dăunător și ar

contraveni obiectivelor sale fundamentale. În plus, este necesară instituirea mai multor termene pentru depunerea proiectelor.

3.14 În ceea ce privește planificarea cheltuielilor administrative din cadrul programului, care par exagerate întrucât se ridică la cca. 11% din bugetul prevăzut pentru întregul program, CESE face un apel la luarea în considerare a analizei de tip costuri-beneficii⁽¹¹⁾ și a soluțiilor propuse în prezentul aviz pentru reducerea acestor cheltuieli, în special prin intermediul subvențiilor globale, al unui sistem de evaluare a proiectelor în două etape etc.

3.15 CESE recomandă crearea fără întârziere a unor puncte de contact pentru programul „Europa pentru cetățeni” în statele membre unde nu există încă, precum și consolidarea activităților și vizibilității acestora.

Eficacitate, durabilitate și randament în raport cu resursele implicate

3.16 După cum recunosc și Comisia Europeană și foarte numeroșii reprezentanți ai societății civile chestionați de aceasta⁽¹²⁾, este necesar ca, în viitor, programul să fie mult mai strâns legat de procesul decizional concret și de calendarul politic european. CESE apreciază faptul că unul dintre criteriile pentru evaluarea rezultatelor care pot fi atribuite noului program este reprezentat de numărul și de calitatea acestor inițiative politice lansate ca urmare a activităților pe care el le-a susținut. În consecință, programul ar putea consolida punerea în aplicare a articolului 11 din TUE. De asemenea, CESE salută cererea Comisiei referitoare la schimbul de bune practici și la colectarea de idei în materie de participare a societății⁽¹³⁾.

3.17 Va trebui ca toate acțiunile susținute de program să producă rezultate care să poată fi utilizate în mod practic, să fie constante și durabile și să prezinte o vizibilitate maximă. Ar trebui ca aceste rezultate să fie obținute și prin intermediul organizării de dezbateri, organizării de scurte reuniuni cetățenești și dezvoltării contactelor reciproce. O parte din manifestările președinției, de exemplu, s-ar putea transforma în forumuri sistematice de discuții între societatea civilă și instituțiile UE.

3.18 CESE preconizează sporirea accesibilității subvențiilor de funcționare, insistând mai ales asupra nivelului european, dar și asupra celui național, căci aceste subvenții permit unei organizații să își dezvolte competența generală, să își consolideze capacitățile de a participa la procesul de elaborare de politici și să reacționeze rapid la noile provocări⁽¹⁴⁾. În schimb, subvențiile pentru proiecte sunt frecvent axate pe inițiative specifice și adesea este mai dificil să se asigure prin intermediul acestora durabilitatea, memoria instituțională și

⁽¹¹⁾ Conform propunerii actuale a Comisiei Europene, bugetul total al programului „Europa pentru cetățeni” pentru perioada 2014-2020 va fi de 229 de milioane de euro, dintre care 206 milioane vor fi destinate direct acțiunilor realizate în baza programului, iar 23 de milioane, cheltuielilor de natură administrativă. A vedea anexa la documentul COM(2011) 884 final 2011/0436 (APP).

⁽¹²⁾ Rezultatele consultării online organizate de Comisia Europeană în perioada 2010-2011.

⁽¹³⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁴⁾ A se vedea, de asemenea, Parlamentul European, Direcția Generală Politici Interne, Direcția D Afaceri Bugetare, „Finanțarea organizațiilor neguvernamentale (ONG) din bugetul Uniunii Europene” (studiu), versiune provizorie, 2010.

⁽⁹⁾ COM(2011) 884 final.

⁽¹⁰⁾ A se vedea nota de subsol nr. 6.

calitatea acțiunilor. Se recomandă verificarea sumelor medii, a numărului de proiecte și a celorlalți indicatori din anexa la prezenta propunere. Aceste puncte nu pot constitui, pentru organizațiile de dimensiuni mai mici, un motiv de discriminare de natură financiară sau administrativă generată de aplicarea unor praguri ridicate privind cofinanțarea sau de alte puncte. Ar fi mai rezonabil să nu se stabilească niciun prag ori să se stabilească doar o sumă minimă în funcție de volumul acestor subvenții, astfel încât să crească numărul beneficiarilor sau durata sprijinului acordat.

3.19 În cazul partenerilor de încredere, este recomandabil să se recurgă masiv la ajutoare structurale pe termen lung. Este de dorit, de asemenea, să se extindă durata maximă a proiectelor atunci când natura lor impune acest lucru.

4. Recomandări care vin în completarea propunerilor prezentate de Comisia Europeană

Aceste modificări exprimă punctul de vedere al CESE cu privire la anumite aspecte fundamentale ale programului. Pentru a ține cont de considerațiile din prima secțiune și pentru a asigura coerența internă a textului, este poate necesară efectuarea altor modificări ale conținutului propunerii, ale expunerii de motive și ale anexei la propunere.

4.1 În al patrulea considerent din preambul, CESE recomandă completarea sau renunțarea la mențiunea conform căreia „inițiativa cetățenească europeană oferă o șansă unică cetățenilor să participe direct la elaborarea legislației UE ⁽¹⁵⁾”, deoarece aceasta poate provoca îndoieli cu privire la punerea în aplicare a celorlalte dispoziții din Tratatul de la Lisabona.

4.2 În al patrulea considerent din preambul, CESE preconizează înlocuirea expresiei „la nivel transnațional și la nivelul Uniunii” cu „... la nivelul Uniunii și la nivel transnațional, precum și, cu respectarea dimensiunii europene, la nivelul național”, conform punctelor 2.3 și 3.6 din prezentul aviz.

4.3 În cel de-al zecelea considerent din preambul, CESE recomandă înlocuirea cuvântului „transnaționale” cu „programului”, conform punctelor 2.3 și 3.6 din prezentul aviz.

4.4 CESE recomandă completarea celui de-al paisprezecelea considerent din preambul după cum urmează: „în cadrul unei cooperări între Comisie, statele membre, Comitetul Regiunilor, Comitetul Economic și Social European, partenerii din cadrul dialogului structurat și reprezentanții individuali ai societății civile europene”.

4.5 În cel de-al șaisprezecelea considerent din preambul, CESE propune înlocuirea expresiilor „legate direct de politicile

UE” și „la elaborarea agendei politice a UE” cu „legate direct de politicile privind aspecte care țin de competența Uniunii Europene” și „la elaborarea agendei politice referitoare la aspecte care țin de competența Uniunii Europene”.

4.6 Pentru a concretiza observațiile dezvoltate la punctul 3.13 din prezentul aviz, CESE preconizează completarea celei de a doua fraze din cel de-al șaisprezecelea considerent din preambul prin adăugarea textului „precum și prin selectarea în două etape a propunerilor de proiecte”.

4.7 CESE recomandă modificarea articolului 1 din propunere după cum urmează: scop general: „de a promova valorile și identitatea europeană”. Noțiunea „valorile și identitatea europeană” este mai largă și mai incluzivă. Aceste modificări trebuie efectuate și în alte pasaje ale propunerii.

4.8 Totodată, CESE recomandă ca în articolul 1, cuvintele „la nivelul Uniunii” să fie înlocuite cu „în chestiunile și aspectele care țin de competența UE”, conform observațiilor susmenționate, pentru a afirma faptul că participarea cetățenească este indivizibilă, iar chestiunile legate de UE nu se decid doar la nivelul acesteia.

4.9 În articolul 2 alineatul (2), CESE preconizează înlocuirea expresiei „la nivelul Uniunii” cu „în chestiunile și aspectele care țin de competența Uniunii Europene”, precum și modificarea segmentului de frază „printr-o mai bună înțelegere de către cetățeni a procesului de elaborare a politicilor al Uniunii” cu „printr-o mai bună înțelegere de către cetățeni a procesului de elaborare a politicilor privind aspectele care țin de competența Uniunii Europene și printr-o mai bună participare la acesta”.

4.10 CESE recomandă ca articolul 3 alineatul (2) să fie completat și modificat după cum urmează:

- (3) sprijinul organizațiilor de interes european general sau cu o dimensiune europeană explicită;
- (4) crearea comunităților și organizarea de dezbateri privind aspecte legate de cetățenie, prin asocierea la acestea a categoriilor de public-țintă prin intermediul mijloacelor TIC și/sau al platformelor sociale, precum și prin consolidarea dimensiunii europene în cadrul altor canale și mijloace de comunicare;
- (5) evenimente la nivelul Uniunii, în cazuri specifice și justificate. Justificare: evenimentele organizate la nivelul Uniunii nu prezintă întotdeauna o valoare adăugată, deoarece acestea reunesc cel mai adesea doar cetățeni care sunt deja informați și implicați în ceea ce privește aspectele europene, fără ca rezultatele acestora să justifice cheltuielile ridicate pe care le antrenează;

⁽¹⁵⁾ A se vedea nota de subsol nr. 13.

- (7) reflecții/dezbateri pe tema valorilor comune, precum și pe tema viitorului cetățeniei în UE și a posibilităților de participare în domeniu;
- (8) inițiative de sensibilizare a publicului cu privire la instituțiile UE și funcționarea acestora, cu privire la drepturile cetățenilor și, mai ales, cu privire la drepturile democratice, precum și la procesul de elaborare a politicilor, în special a celor ale UE, la nivel național. În cadrul acestor inițiative, trebuie vizată încurajarea cetățenilor să participe la procesul de elaborare de politici și la procesul decizional la diferite niveluri și etape;
- (11) sprijin acordat structurilor din statele membre care sunt responsabile de informare/consiliere și de administrare în legătură cu programul;
- (12) punct nou: Subvenții în regiunile sau statele membre eligibile în care este limitat accesul la alte resurse al activităților legate de obiectivele programului sau în care rata de participare a cetățenilor se situează sub medie.

4.11 În ceea ce privește articolul 4 din propunere, CESE subliniază că, în măsura posibilului, Comisia trebuie să renunțe la contractele de achiziții publice care au ca rezultat cel mai adesea organizarea de campanii de relații publice ambițioase și costisitoare, dar îndepărtate de cetățean. Trebuie ca toate activitățile să prezinte o deschidere maximă pentru toți participanții la program.

4.12 CESE recomandă completarea articolului 6 conform prezentului aviz, ținând seama în special de punctul 2.6.

4.13 Este necesar să se ia în considerare eliminarea din articolul 8 a dispoziției conform căreia sunt definite în fiecare an noi priorități pentru program sau atenuarea formulării respectivului articol.

4.14 CESE preconizează completarea articolului 9 după cum urmează: „3. trebuie să se ofere posibilitatea unei asocieri active a reprezentanților Comitetului Regiunilor și Comitetului Economic și Social European și a partenerilor din cadrul dialogului structurat la lucrările comitetului de gestionare a programului, acordându-le un statut de expert, de membru cu drepturi depline, de observator, observator activ sau un statut similar ori înființând un grup de lucru interinstituțional, formal sau informal, dedicat elaborării programului anual”.

4.15 CESE recomandă completarea articolului 10 după cum urmează: „partenerii menționați la articolul 9 din propunere

trebuie să colaboreze îndeaproape în toate stadiile evaluării programului și ale dezvoltării ulterioare a acestuia”.

4.16 CESE sugerează completarea articolului 14 alineatul (2) după cum urmează: „trimite regulat rapoarte Parlamentului European, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor”. CESE recomandă adăugarea la începutul articolului 14 alineatul (3) a cuvintelor „În special”.

4.17 CESE sugerează completarea capitolului 2 din anexă („Gestionarea programului”), indicând că este posibil și de dorit să fie asociate la administrarea diferitelor componente ale programului reprezentanțele Comisiei Europene din statele membre sau alte structuri de la nivel național pe care aceasta le consideră în măsură să participe.

4.18 În ceea ce privește criteriile de evaluare menționate în anexă, CESE subliniază și susține în special că este necesar să se ajungă la un angajament financiar consolidat în țările și regiunile în care resursele destinate realizării obiectivelor programului sunt limitate, care nu pot avea acces la alte resurse sau în care indicatorii relevă o slabă participare.

4.19 La punctul 2.2.1 din „Fișa financiară legislativă pentru propuneri”, CESE respinge categoric și preconizează eliminarea imediată a observației conform căreia participarea la program a unor organizații de dimensiuni mici și mijlocii este o sursă de risc pentru gestionarea acestuia. Conform considerațiilor prezentate mai sus, trebuie remarcat faptul că aceste grupuri se pretează deosebit de bine la participarea cetățenilor și că este necesar să fie încurajate prin toate mijloacele posibile să se implice în cadrul programului, facilitându-le în special depunerea și gestionarea de proiecte, scăzând pragul minim pe care bugetul acestora trebuie să îl atingă, permițând ca, în lipsa unor necesități obiective, să nu fie obligatorie participarea unui partener străin la program sau reducând volumul de finanțare.

4.20 CESE recomandă reexaminarea numărului de proiecte definit în anexe pentru diferitele activități, precum și a ratelor de finanțare ale acestora, astfel încât să fie luate în considerare solicitările menționate anterior în prezentul aviz, în vederea sporirii accesibilității acestora pentru organizațiile de dimensiuni mici sau mijlocii, sau crearea uneia sau a mai multor categorii destinate în mod specific proiectelor de mică amploare, prevăzându-se în beneficiul acestora o mai bună accesibilitate a subvențiilor de funcționare, o prelungire a duratei maxime pe care trebuie să o respecte etc.

Bruxelles, 11 iulie 2012

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Staffan NILSSON